

Abonnement pour un an:

250 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph-St, 865

XXème ANNÉE

1 Janvier 1925 — No 173

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمازہ : سالانہ [۲ نسخہ]

داخلہ : ۲۰۰ خارجیہ : ۲۰۰

۱/۲ اضافی کاغذی ہر د

ادارہ : خا . ی

چھاپ : « اجتہاد » گاہ

تلف : ۸۰۵

بکر منجی سنہ

نومبر ۱۷۳۱ - کانون ثانی ۱۹۲۵

دقتله اوقونمايه چوق لايقدرد. انگيز لوردلرينك گندي جنتلكراري
امورندن زياد: امور دولته مشتغل اولمالي چوق ملاحظه
موضوعيدرد. دموقراسيالك اجمال تاريخييه بو مقاله ده
بايلامشدر. جمعه نمازي حقهده سرد ايتديكي مطالعه دوغرو
ايدى، دوغرودر ديمورم. عصرلدنبري ايش تماماً معكوس
بر استنامتده كيديور. اولنره «اطيعوالله... واولوالاصر
منكم» ديورلر. بوني آكلامازلر، آكلامالمالي واكلامالي
عيني ماهيتده قاليور. ايش فردلرك ذهنتلرنده يكسكلك ونورايت
حصوليدرد. بعضاً اطاعت عدم اطاعت قادار مضر ويا مفيد اولور.
آلمان متفكرى (كوتنه)، «علمى اولانك دينده واردرد؛
علمى اولمايانك دينى اولسون!» ديردى. كتابك اوزدرندن
نظرليريمزى سرعته كچيريوروز. اقسيردهس سرعت قطارندهكى بر
بولجي، شومندوفر كندرگاهنك آنجاك اك بارز خطوطى تدقيق
ايدم بيلمهسي كي.

خطابهك، «مدرسه مزه علاقه داراق كوسترديككردن...
طولايي.. تنكر الخ» كيي قاره ايجون فائده سز سطرلريني
كتاب ده درج نابجا ايدى. يوسف بك «مستقل وحر اولمايان
ملكشده حر وطنداشدر وحر فكر بولونماز» ديور.

فقطبن بوملاحظه يي پاك ضعيف بوليورم. حریت وحر فكر
ايمستبد ادارملر آلتنده داهل آتئين بر حيات ايله ياشار حریت
محبسلرده داهل بيوك قدرت قازانير ملكشتمز بوكون حردرد،
مستقل در؛ فقط هاني حریت! هاني حر فكر! بن حرومستقل
وطن معززده داهل زياده اسير واسارت كورمكدهيم. حر
دوشونلر سابق استانبول حكومت مستبدهسي عهدنده كورمه -
ديكرى بر درجده عقوباته معروضدر. ايشته قليج زاده
حق بكك (حر فكر) ي، نه قادار زنجير بنددر كورك.

زمان پيغمبري ده جريان ايتش بر واقعه تاريخيه حقهده
«شيمه مرحمله بالطبع قابل تأليف كررولر» ديدكي ايجون
يوز ليرا جزاي نقدييه محكوم اولان (اجتهاد) عندالتميز
بو سنه بر سنه حبسه و تحويلا التي يوز ليرا جزاي نقدييه
محكوم ايديدى. فساد قسرى، شيمدى داهل بارزدر. دون
ملكشتمزه مهاجر جرياني آچاق بولنره لايك بر وضعيت قبول
ايتدريدكدن يعنى ملية ودينيتلرن تجريد ايتديكدن صوكره
بولنري ايجمزه قايانماق حقهدهكى بر مطالعه يي «خارجدن
داميزاق» كتيرمك مناسبيله تفسيره قادار وارماق حریتك
وحریت فكرك افاضه ايتديكي سلامت وعفت ذهنيه ايله ناصل
قابل تأليف اولور! وقتيله دوشيميرملر نه ايدى؟ بوكون
استانبولده وسواخلده هر يوز عائلهدن سكسانك ماضيه دوغرو
دوردنجى بطنى مطلقا خرسيتان جقمازمى؟ بزقاوليك، پروتستان
اولالم ديمدم. بن بالهكس ملكشتمز وچامده قبول اولونماق
ايجون ديني علاقلردن رسماً و حاداً اتلارنى شرط قوشماق
لزمى درميان ايتدم. عوام هر درجهسى نه قادار
اكراه انگيز اولور. بو حلاله داملك ايشلري دكلدر.
تورك عرقنك وقيله مشهورجهل اولان كوزلكلى و قدرت و قوتى
بو اتساب مسعود سايه سنده حاصل اولمشدى. عيني عرقك متاديا

كندى آرده لرنده وبالخاصه محدود بر دائره شعريت ايجنده
باشاملرينك مشثوم وتردى آور نيجهسى معلومدر. توحيدافكار
وايكي رقيقنك ياپديقلرى اش، بر حسن نيتى، عوام ناسك
غفلت وتعنصني اوقشاماق ايجون سوء تفسيرايدرك، استباردر.
حریت، فضيلت استلزام ايدرد. حرملكيتلرده، وجدان حریتی
واردرد و بو حریت وجدانيه محترمدر. غزته صايشنك ارتفاعى
محاظه ويا تزديد ايجون آلچالمايه كيمسه تزل ايتم. يوسف بك
قارداشمز بو نقطهده بك ياكيدور.

او، «هر حر ومستقل مملكتده مطلقا حر انسانلر وحر
فكرلر بولونماز» ديمه ليدى. اوزمان بنده علاوه ايدردم:
حر انسانلرك، حر فكرلرك بولونديني ملكلر و آنجاك بويله
وطنداشدر احتوا ايدن ملكلر حر ومستقل اولاييلير.

۱۲ كانون ثانی ۱۹۲۵ اجتهاد نهای

عبدالله جودت

(توحيدافكار) و (سبيل الرشاد) دن سوال :

(اجتهاد) ك من طرف الشيطان ، عقائد ناسى
تزلزله اوغرا تمييه مأمور اولديني يازديكيز .

ناسك صدورنده وسواس توليد ايتمه شيطان
كيمك طرفندن مأمورايديشدر؟ لطفاً جواب ويريرميسكز؟
عقل سليم دن ومنطقى عقليدن بر دقيقه اولسون
يوز چويرمه ميه مقتدر ارسه كز آرهمزده هيچ بر
اختلاف صميمي قالماز. فقط اوزمان قارلركنك آزماسى
انديشهسى سزه حاكم اولور و اوزمان خست وعدم
خلوصك هانكي طرفده و سخا و ايمانك هانكي جهتهده
بولونديني آشكار كورولور .

(اجتهاد) من طرف الشيطان دكل من طرف الله
افكار سخييه يي ازاله يه مأموردرد. فقط بوالله بنم اللهم در،
سزك خالق شر وقتن، ذوالانقام، جبار، قهار،
شديد العقاب اللهكز دكلدر. حتى انشا و حضرت آدم
وحواي خلق ايدرك او دارالنعيمه قويدقندن صوكره
شيطان يار اتوب حضرت حوا و آدم اوزهرينه مسلط
ايدرد و مهانه ايله زواللى آدم و حواي جبريل جيبلاق
بر باشنه آتان فتنه كار بر يزدان منطقسز و متناقض
اوصاف يوماغى الله، سزك اللهكزدر. بزم اللهكز قدرتى
خالق و مروج شر اولماقندن عاجز اولماسيله حاصلدر .
(اجتهاد) ك غالباً توحيد تدريسات عنوانى مقاله سنده

للمناسبه سوبله دیکمز وجهله بزم اللهمز انسانلرک فلاکت
ومصائبته چاره ساز اولامادینی زمانلر اولنرله برابر آغلار.
بزم اللهمز اله محبت و مرحمدر . جهنملرک ، زبانی لرک ،
شیاطین لعینهنک ، بغضک ، خصومتک ، نفاقک خالق
اولماق دن منزهدر . اورحیم در فقط عزیز ذوالانتقام
دکدر . بز ، سزک کیبی دوشونم دیکمز ایچون الکزدن
کاسه بزی دیری دیری یاقارسکمز ، قائمزی بال شربی
کیبی ایچرسکمز بز ایسه بزم کیبی دوشونم دیکمز ایچون
بزه مصر و طانه تجاوزلرده بولونما کزهرغما ، ینه بورنکیزک
بیله قاماماسنه راضی اولماز . سز بغض و خصومت
الهنک عبتدسندنسکمز :

حیات و کائنات آسوده در آغوش نورنده
دکل دین خصومت دینم دین محبتدر .
لسان وجدیدر اشهاریمز وجدان توحیدک
روان عودمزده تیرمین قلب طبیعتدر .

ع . ج .

بو کونکی دنیا

حرب عمومی نک بشریت یاپدینی فحیح تأثیرلر صاعقه
ییتمز . . اک مهملری اقتصادی و اخلاقی اولان بومشوم
تأثیرلرله ، دنیاییلرک ، « انسان » ک عادتاً فیزیولوژی
ویسیقولوژیسی دیکشمشدر . ایشته بوبدبخت تحول و انقلاب
نتیجه سنده بو کونکی انسا، بو کونکی دنیا هم جسماً ،
همده روحاً الیم برضعف و هزال ایچینده بولونویور.
بر کابوس آغیرلغیه انسانلغک اوزهرینه چوکن بو
سیاه ، بومصیبت انکیز هوایه آرا صیرا نور داملا لری
سرپلمه سه ظلمتدن بوغولما مق قابل دکیل ! . فی الحقیقه
اعتراف ایتمه لدرک کابوسلی هوا بعضاً امیدویرن برلرزش
ضیا یله پیریلدایور . .

ملتلری ، ملتلرک حقیقی اراده سنی تمثیل و افاده ایتمه
حکمدارلر و دیپلوماتلر یوزندن بشریتک و اونک مشترک
مالی و محصله سی اولان مدنیتک اوغرا دینی صوک امثالسز
فاجعه دن عصاره انتباه آلان انسانلر حربک ، امپریالیزمک ،
سیاسی حایدودلغک شمیمدی دها درین بر صمیمیتله

علینده درلر ، دوشونم لری : حرب عمومی نک عجباً غالب
و مغلوب ، هانکی ملتیه فائده سی دوقوندی . . برهیچ ایچون
فدا ایدیلن میلیونلرجه ذکالر و لبرلرک بوشاغنی دولدورمق
ایچون عصرلر کفایت ایده جکمی . انسانلغی ادوار وحشییه
دوغر و قایدیرتان بومشوم هائله دخی ملتله ایشیق ویرمزسه
آرتیق آتیدن ، انسانیت و مدنیت دن امید وار اولق
ناصیل ممکن اولور ؟ .

فکریمجه بوتون بو بی پایان مضر تلرینه ، فحاعتلرینه
مقابل حرب عمومی نتایجنک یکانه مفید و ضیادار جهه سی
علی الصوم حربک ، خصوصیه امپریالیست احتراصلر ،
« شووه ن » دوشونجه لرله یاپیلان حربلرک چوق ملعون و منحوس
اولدینی هر کسجه تماماً آ کلاشیله سی و بو حقیقی حد
اعظمیده اوراک قابلیتنده بولونانلرک موق اقتداره کچمه سی
ایچون ملتک وجداننده عاصی بر رعشه هیجانک اویانما .
سی در . آرتیق بوندن صوکر ا قولای قولای ملتله ، مذهبیه
سوق ایدیلن قویون سوروسی توکلله ، آتسه آتیلما .
یاجق لردر .

ایشته ملتک وجدانلرنده پارلایان بو شعورلی فجر ،
بو نورلی هیجانله درک عصرلردن بری یالانچی برر پرلانطه
کبی پارلایان تاجلر برر برر سونویور . . ایشته ملتک
وجدانلرنده پارلایان و شعورلی فجر ، بونورلی هیجانله درک
محترس ، سرگذشتجو دیپلوماتلر آرتیق هوای رخت
ویریلک ایستنه یور . . اکر قورقونج بر زلزله کبی
انسانلغی کوکسندن صارصان حرب عمومی ، ایقاع ایتدیکی
متنوع و غیر قابل تعمیر فلاک و مصیبتلر مقابل شو
فائده یی ، شیمدیلک بر آرسونوکده اولسه شو « شفق » ی
کتیرمه سه یی دینانک ظلمت و هجران ایچینده افلاسی محققدی
بوتون ملتله قدرتی ، ای و منور انسانلر بو قدسی فائده یی
تقویه ده ، بو شقعه نور ضیا سرپمکده مسابقه ایتلیدرلر .
انکلتزه باش وکالتنه مستر راحزه ی ماقدونالد کلدی . .

بو ، مهم خطوه ، قیمتی بر بشارت . . انسانلق نامنه
انکلتزه عمله فرقه سی رئیسک موفقیتی ایسته مه مک غیر
قابل . . اکر تحکم و احتراص دیاری بوقادار فلا کتلردن
و تجربه لردن صوکر ا بو آدامی هضم ایده مزسه جدا
پک یازیق ! .